

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
Development of native woven fabric products in Phu Thai , Hong Saeng Sub-district,
Loeng Nok Tha District, Yasothon Province.

นลินี ทิมพงษ์

คณะวิทยาการจัดการ, helllosom76@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร 3) เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมคือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง 2) แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ความเป็นมาของบ้านห้องแซง เป็นหมู่บ้านชนเผ่าผู้ไท ที่อพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงจากเมืองเซโปนและเมืองพิน ซึ่งเมืองในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยชนเผ่าผู้ไทห้องแซงนั้นเป็นคนขยันและอดออม ประกอบอาชีพทำนาและมีความเชื่อทางศาสนาความศรัทธาผีตาแฮก อัตลักษณ์ของชาวบ้านห้องแซง คือการใช้ภาษาพูดแบบผู้ไทและอาหารถิ่นที่แตกต่างจากผู้ไทเผ่าอื่น ๆ ส่วนเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวภูไทห้องแซง คือการนุ่งซิ่นผ้าฝ้าย ผ้ามัดหมี่ และใส่เสื้อย้อมคราม มีผ้าสไบพาดไหล่สีขาว และแบบลายตาหมากรุกคล้ายผ้าขาวม้า แต่จะผืนเล็กกว่า ซึ่งชาวภูไทห้องแซงจะมีการทอผ้ามัดหมี่ทั้งภายในครัวเรือนและการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าในปี 2559 เดิมเริ่มแรกมีสมาชิก 30 คน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 160 คน ซึ่งจากการสอบถามปัญหาที่พบภายในกลุ่มจะพบว่ากลุ่มยังขาดแคลนแรงงานอยู่จำนวนมาก เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ภายในกลุ่มเป็นผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เจ็บปวดหลัง นั่งนานๆ ไม่ได้ และปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือผลิตภัณฑ์ยังไม่รูปแบบใหม่ๆ ลูกค้ายกกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นเพียงลูกค้าประจำกลุ่มเดิม 3) ผลการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท เป็นผลิตภัณฑ์เป็นสีกรมท่าและสีขาวเท่านั้น ไม่มีความหลากหลาย มีให้เลือกน้อยชนิด รูปแบบไม่ทันสมัย และลูกค้ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมๆ จากปัญหาที่พบนี้จึงนำไปสู่การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้และเครื่องประดับ จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทที่ผ่านการพัฒนารูปแบบมีหลากหลายหลักคือ ลายดอกพรม มีรูปแบบของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทดังนี้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ และ

เครื่องใช้ แบบผลิตภัณฑ์ทั้ง3 รูปแบบ เป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่รักษาอัตลักษณ์ชาวผู้ไทที่ตรงกับความต้องการของตลาดกลุ่มเป้าหมายและผู้ผลิต ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ มีความทันสมัย สวยงาม สร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้

คำสำคัญ : (ผ้าทอพื้นเมือง, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านห้องแซง)

ABSTRACT

This research aimed to 1) to study the history and wisdom of the native textile fabric costume And appliances from Khun Thai native woven cloth, Hong Saeng Sub-district, Loeng Nok Tha District, Yasothon Province 2) to study the current condition Native textile fabric problems costume And appliances from Khun Tai native fabrics, Saeng Sub-district, Loeng Nok Tha District, Yasothon Province Can be sustainable The sample group used in the research was Khai Thai Woven Cloth Group, Saeng Tai Subdistrict, Loeng Nok Tha District, Yasothon Province satisfaction The researcher analyzed using basic statistics, namely Mean and standard deviation

The results of the research were as follows: 1) The study of the background and the wisdom of the local woven fabric costume And appliances from Khun Thai native woven cloth, Saeng Sub-district, Loeng Nok Tha District, Yasothon Province. Who emigrated from the left bank of the Mekong River from the city of Sappon and the city of Harp Which the city in Savannakhet Lao People's Democratic Republic By the Tai Tai tribe, the Saint-room is diligent and sober Doing rice farming and having religious beliefs and ghosts Identity of the villagers in the Saint Sang Room Is the use of Tai dialect and local food that is different from other tribes. Is wearing a cotton skirt, Mudmee cloth and indigo dyeing shirt With a white cloth shoulder And the checkered pattern resembles a loincloth but is smaller Which the Tai Tai people in the Sangthong room will have to weave the mudmee cloth both within the household and group together to do activities together 2) The results of the study of the current condition Native textile fabric problems costume And appliances from Khun Tai native cloth, Saeng Sub-district, Loeng Nok Tha District, Yasothon Province From the question of the problems found within the group, it was found that the group still lacked a lot of labor. Because most members within the group are elderly Most of the time, there is a problem of painful health after sitting for a long time and the other problem is that the product is not new. The target customers are therefore the only customers of the same group Sustainable Native Thai woven fabric products are only navy and white. No variety There are a few types to choose from. Style is not modern And most target customers are the same group From this problem, it led to the development of the pattern of the native textile fabric products. Which will make the product interesting And is preferred by a variety of customers By the style of costume products

Appliances and jewelry From the local woven fabric, Tai who passed the development of the pattern The main pattern is the flower pattern. The carpet has the form of each product type as follows. costume accessories And appliances The 3 product types are products that maintain the Tai identity that meets the needs of the target market and the manufacturer. Which is an exotic product Modern, beautiful, creating value and value for the product

Keyword (woven fabric, development woven fabric in Ban Hong Saeng).....

บทนำ

ผ้าทอในประเทศไทยเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่มีความสวยงาม มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่แฝงอยู่ในผืนผ้าแสดงถึงความอดุสาหะขยันอดทน ฝีมืออันประณีตของผู้ทอและยังแสดงถึงศิลปะภูมิปัญญาของชุมชน(สิริวรรณ วงษ์ทัต, 2554) เพราะนอกจากการทอผ้าจะเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทยแล้วยังเป็นเป็นภูมิปัญญาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันและยังเป็นเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีการพัฒนารูปแบบของการทอ คิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ฝ้าย ในอดีตเด็กผู้หญิงทุกคนจะถูกฝึกหัดให้รู้จักการทอผ้า และเย็บปักถักร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตมีบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากบทบาททางการค้ายังมีการใช้ผ้าในประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชนเช่นเดียวกันกับพื้นที่ในภาคอีสานที่เป็นบริเวณที่มีกลุ่มชนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ และในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยเฉพาะในตำบลห้องแซงก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีคนส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายผู้ไท(ผู้ไท) ซึ่งในชุมชนก็ได้สืบทอดภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชาวผู้ไทมาจนถึงปัจจุบันเอกลักษณ์ที่เด่นชัดคือ การดำเนินชีวิตแบบวิถีชนผู้ไท การรักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ภาษาผู้ไทและเป็นชาวผู้ไทที่มีอัตตาลักษณ์การแต่งกายโทนสีชาวดำ รวมถึงการทอผ้าที่ถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดต่อกันมา ซึ่งในตำบลห้องแซงก็มีกลุ่มทอผ้าบ้านห้องแซงมีการทอผ้าเพื่อใช้และจำหน่ายในและนอกชุมชน ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทจะมีลักษณะเด่นเป็นผ้าย้อมครามเพราะผ้าทอพื้นเมืองของบ้านห้องแซงนั้นนิยมการย้อมสีด้วยสีธรรมชาติ เช่น สีนํ้าเงินจากคราม เป็นต้น

บ้านห้องแซงเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นถิ่นที่มีชาวผู้ไทได้อาศัยอยู่อย่างคับคั่ง มีขนบธรรมเนียมและภาษาพูดแตกต่างไปจากภาษาอื่นๆ ในสมัยหนึ่งเคยเป็นชนชาติกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง แต่ปัจจุบันนี้ได้แตกแยกกันไปทำมาหากิน ถิ่นผู้ไทอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่อยู่ในประเทศไทยส่วนมากอยู่ในจังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม เป็นพวกที่อพยพมาจากประเทศลาว ตั้งแต่ครั้งดินแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยยังเป็นอาณาเขตของประเทศลาว การอพยพลงมาครั้งนั้นมีอยู่ด้วยกันสองจำพวกคือ 1) เป็นพวกที่อพยพลงมาก่อนเพื่อแสวงหาที่ทำมาหากิน 2) เป็นพวกที่อพยพลงมาเพราะเกิดศึกสงครามในครั้งที่สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นแม่ทัพไปตีเมืองเวียงจันทร์ ครั้นเมื่อเวียงจันทร์แตกแล้วจึงได้ถอยล่นลงมา สำหรับชาวผู้ไทที่อยู่บ้านห้องแซงปัจจุบันเป็นพวกแรกที่อพยพ

ลงมาเพื่อแสวงหาที่ทำมาหากินผู้ที่ได้ให้ความรู้เรื่องนี้แก่ผู้เขียนก็คือตาศรี นามศร มีอายุได้ 95 ปีเศษ เป็นผู้ที่อาวุโสที่สุดของหมู่บ้าน (อยู่ที่บ้านโนนแดง) และอดีตเคยเป็นผู้ใหญ่บ้านมาก่อน

ด้านเศรษฐกิจตำบลห้องแซงมีการนำเงินทุนและศักยภาพในตำบลโดยอย่างทุนคน ทุนกลุ่ม สร้างการมีส่วนร่วมจาก 4 องค์กรหลัก ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ แกนนำภาคประชาชน คนดี คนเก่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน ประธานกลุ่มต่างๆ รวมถึงหน่วยงานหนุนเสริมจากภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจในตำบลห้องแซง โดยส่งเสริมและจัดฝึกอบรมให้ความรู้กลุ่มอาชีพในการแปรรูปสินค้าเพื่อช่วยในการเพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้เช่น การผลิตข้าวกลอง ผลิตผ้าทอมือ ทอเสื่อกก จักสาน เกษตรปลอดภัย การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะการทอผ้าแบบดั้งเดิมของคนผู้ไทพลัดถิ่นให้มีการจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักเรียนและผู้สนใจเป็นการสร้างอาชีพใหม่และส่งเสริมให้เยาวชนรักงานศิลปะ การจัดให้มีการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ อีกทั้งบ้านห้องแซงเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านวัฒนธรรมสร้างสรรค์ วิถีถิ่น วิถีไทย วัฒนธรรมผู้ไทห้องแซง หรือ "Home Stay PoothaiHongsaeng" มาตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบันนี้เทศบาลตำบลห้องแซงได้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมเทศบาลตำบลห้องแซงขึ้น เพื่ออนุรักษ์และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้เพื่อสืบทอดให้ลูกหลานได้ให้ความสนใจและปฏิบัติตาม โดยตำบลห้องแซงมีความเป็นอัตลักษณ์มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น กระทรวงวัฒนธรรมจึงได้คัดเลือกหมู่บ้านผู้ไทแห่งนี้ เป็นหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพราะความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น พุดภาษาผู้ไท แต่งกายด้วยผ้ามัดหมี่แบบฉบับผู้ไทดั้งเดิม หมู่บ้านห้องแซงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางสังคมและมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำกิจกรรมพื้นเมือง ความเป็นอยู่วิถีผู้ไท การจัดแสดงนิทรรศการเฉลิม พระเกียรติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเศรษฐกิจพอเพียง การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้อนุรักษ์ พื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ให้ยั่งยืน สืบไปชุมชนเกิดความเข้มแข็งด้วยมิติทางวัฒนธรรม

ปัจจุบันสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทของตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรเป็นที่รู้จักและยอมรับ สามารถสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่างๆ ในตำบล เช่น ผ้าตัดชุด ผ้ามัดหมี่ ผ้าซิ่น ซึ่งรูปแบบของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองนั้นยังไม่หลากหลาย กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองห้องแซงได้ดำเนินกิจกรรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่รู้จักและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการส่งเสริมให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สมาชิกมีการผลิตผ้าทอพื้นเมืองและมีความต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองให้มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการประกอบอาชีพเสริมรายได้ กลุ่มมีรูปแบบการดำเนินงานที่มีการติดต่อทำการตลาดเอง แต่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก ไม่เห็นถึงคุณค่าและยังไม่นิยมเท่าที่ควร แม้ที่นี่จะมีจุดแข็งอยู่ที่เอกลักษณ์ของผ้าทอมือมัดหมี่ผู้ไทและความสามารถในการทอลายตามลูกค้าต้องการ แต่ความไม่พร้อมด้านสาธารณูปโภค ช่องทางจัดจำหน่าย และความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง ที่สำคัญคือ ผ้าทอพื้นเมืองที่นี้ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทำให้กลุ่มทอผ้ายังทำการตลาดไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้วยข้อจำกัดในการนำไปใช้งาน ที่ส่วนใหญ่จะเป็นการทอผ้าเป็นผืนเพื่อนำไปตัดชุดหรือใช้ในโอกาสพิเศษ เช่น งานทำบุญ งานพิธีการต่าง ๆ ประกอบกับสินค้ามีราคาค่อนข้างสูง เนื่องด้วยการผลิต วิธีการทอต้องใช้ทักษะ

และระยะเวลาในการผลิตมาก ปัญหาดังกล่าวทำให้มีการนำไปใช้งานจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

อย่างไรก็ตามทางกลุ่มได้พยายามอย่างยิ่งในการต่อยอดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมือง เพื่อเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้บริโภคและทำให้ผ้าทอพื้นเมืองสามารถนำไปใช้ในโอกาสที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือทางกลุ่มยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำการตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้หากมีการนำเอาความงามของผ้าทอพื้นเมืองมาประยุกต์หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถนำมาใช้งานในชีวิตประจำวันหรือโอกาสอื่น ๆ ได้ เช่น ของขวัญ ของที่ระลึก ที่จะเป็นการขยายกลุ่มผู้บริโภคและเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มคุณค่าของผ้าทอพื้นเมืองได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการนำเอาผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทมาพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อต่อยอดและเพิ่มมูลค่า อีกทั้งการนำผ้าทอพื้นเมืองประยุกต์ใช้ จะเป็นการประชาสัมพันธ์และเป็นการเก็บรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทเพื่อการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังและเป็นสินทรัพย์ของแผ่นดินไทยตลอดไป

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง ผ้ามัดหมี่บ้านห้องแซง เริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มในปี 2541 โดยสภาวัฒนธรรมตำบลห้องแซง ซึ่งมีนายบุญมา คุณสุทธิ ประธานสภาวัฒนธรรม (ขณะนั้น) เป็นผู้ให้เงินทุนและมีการร่วมกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง (ผ้ามัดหมี่) อย่างต่อเนื่อง มีนางเฉลียว ดีที่สุดเป็นประธานกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มมีเครือข่ายจำนวน 9 หมู่บ้าน ได้แก่บ้านห้องแซง 5 หมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านห้องคลอง, หมู่ที่ 7 บ้านดงยาง, หมู่ที่ 8 บ้านโนนแดง, หมู่ที่ 9 บ้านป่าซาด และในปัจจุบัน มีนางละเอียด ศรีสุข เป็นประธานกลุ่ม ผู้ใหญ่บ้านศุภภาพัช เมืองพิล เป็นรองประธานกลุ่ม นางพิสมัย ศรีสุข เป็นเลขานุการกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกรวมทั้งหมด 167 คน ผ้ามัดหมี่เป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงามมีเอกลักษณ์ ทอสีกรมท่าและสีดำ เมื่อนำเป็นผ้าถุงแล้วจะมีการต่อตีนผ้าถุงซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวภูไทห้องแซงที่นิยมใช้ผ้ามัดหมี่ในงานประเพณีสำคัญๆ เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานสงกรานต์ งานต้อนรับแขกผู้มาเยือนตามโครงการโฮมสเตย์ เป็นต้น ในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้ข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล นักเรียนแต่งกายชุดภูไทในทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ สภาวัฒนธรรมห้องแซงจึงมีการส่งเสริมการทอผ้าพื้นเมือง เพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มของชาวบ้าน และใช้เป็นของฝากหรือของที่ระลึกสำหรับแขกผู้มาเยือน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
3. เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในเขตจังหวัดยโสธร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 25 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และสามารถนำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นไปทดสอบกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาช่วงระยะเวลาระหว่าง เดือน ตุลาคม พ.ศ.2560 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ.2561

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 25 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ

2.1.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide)

2.1.2 แบบสังเกต (Observation Guide)

2.1.3 แบบสอบถาม (Questionnaire)

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือ

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (structured Interview) ใช้รวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความเป็นมา ภูมิปัญญาของผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท สภาพปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนรูปแบบของผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

2.2.2 แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยสังเกตภูมิปัญญาการทอผ้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) สังเกตวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม สภาพต่างๆ ไป

2.2.3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้อยแขง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) กิจกรรมการวิจัยประกอบด้วย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การวิเคราะห์ผลและสรุปรายงานการวิจัย ซึ่งขั้นตอนการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะได้แก่

ระยะที่ 1:ระยะเตรียมคนและข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมทีมวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์โครงการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักวิจัย

2. ศึกษารวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทโดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสำรวจข้อมูลจากสถานที่จริง โดยทำการบันทึกภาพผลิตภัณฑ์เดิม ปัญหาที่พบ การดำเนินงานแบบเดิม เพื่อนำมาคิดค้นต่อยอด และสำรวจความต้องการการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากนั้นแสดงผังกลไกการอยู่ร่วมกันของชุมชน หรือร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1

ระยะที่ 2:ระยะแสวงหาแนวทางการเพิ่มมูลค่ามีขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมทีมวิจัยเพื่อพิจารณาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท

2. ประชุมทีมวิจัยเพื่อออกแบบเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์สังเกต แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งผลิตภัณฑ์ต่างๆ ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง และร่วมแสดงความคิดเห็นสิ่งที่ชุมชนต้องการ

4. สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 2

ระยะที่ 3:ระยะทดลองและปฏิบัติการมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทโดยการสัมภาษณ์ผู้รู้และเจ้าของผลิตภัณฑ์รวมถึงจัดสนทนากลุ่มวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค

2. วิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลดำเนินการโดยให้ผู้รู้ และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ พร้อมจัดเวทีเพื่อตรวจสอบข้อมูลกับชุมชน

3. ดำเนินการทดลองปฏิบัติการตามรูปแบบแนวทางในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ได้วางไว้

4. ประชุมติดตามผลตามกลุ่มกิจกรรมที่จัดไว้ เพื่อติดตามงาน ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่พบร่วมกัน รวมถึงเพิ่มเติมความรู้ในสิ่งที่ควรรู้และสิ่งที่ต้องทำ

5. ประชุมทีมวิจัยสรุปผลการทดลองและผลการดำเนินงาน

6. จัดเวทีเผยแพร่ผลการศึกษาสู่ชุมชนและสาธารณะ

7. ประชุมทีมสรุปบทเรียนการดำเนินงานและจัดทำรายงานรูปแบบฉบับสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การสอบถาม การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในงานวิจัย มาวิเคราะห์และเรียบเรียงจำแนกประเภทของข้อมูล และสรุปข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การสังเกต การสนทนากลุ่มแล้วทำการจัดบันทึกข้อมูลเป็นเอกสาร บันทึกเสียง ภาพนิ่ง มาถอดความแยกประเภท จัดหมวดหมู่ตามสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร 3) เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

1. ผลการศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

1. ผลการศึกษาความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ความเป็นมาของบ้านห้องแซงเป็นหมู่บ้านชนเผ่าผู้ไท ที่อพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงจากเมืองเซโปน และเมืองพิณ ซึ่งเมืองในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อปี พ.ศ. 2329 เพื่อมาตั้งถิ่นฐานทำกินบริเวณบ้านห้องคลองในปัจจุบัน และได้ตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในที่ดังกล่าว ซึ่งก่อนนั้นเรียกว่า “ดงป่าอ้อหญ่าแขง” และได้ตั้งชื่อว่า “ฮองแขง” และต่อมาเรียกว่า “บ้านห้องแซง” จนถึงปัจจุบัน โดยชนเผ่าผู้ไทห้องแซงนั้นเป็นคนขยันและอดออม ประกอบอาชีพทำนาและมีความเชื่อทางศาสนาความศรัทธาผีตาแสด ภายในชุมชนจึงมีพิธีเลี้ยงเจ้าที่ที่ดูแลรักษานาก่อนจะลงทำนาเพื่อให้ข้าวปลาอุดมสมบูรณ์ ส่วนผู้ที่ล่องลပ်ไปแล้วชาวผู้ไทห้องแซงจะทำพิธีอุทิศส่วนกุศลในงานบุญข้าวประดับดิน หรือบุญเดือน 9 โดยนำข้าวปลาอาหารไปวางตามโคนต้นไม้และในบริเวณวัดซึ่งทำสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

อัตลักษณ์ของชาวบ้านห้องแซง คือการใช้ภาษาพูดแบบผู้ไทและอาหารถิ่นที่แตกต่างจากผู้ไทเผ่าอื่น ๆ เช่น ข้าวหัวหงอก ข้าวไร่ ปันจิ้งหรีด ไข่เจียวคอนโดและข้าวแดกงา เป็นต้น ส่วนเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวผู้ไทห้องแซง คือการนุ่งซิ่นผ้าฝ้าย ผ้ามัดหมี่ และใส่เสื้อย้อมคราม มีผ้าสไบพาดไหล่สีขาว และแบบลายตาหมากรุกคล้ายผ้าขาวม้าแต่จะผืนเล็กกว่า ซึ่งชาวผู้ไทห้องแซงจะมีการทอผ้ามัดหมี่ทั้งภายในครัวเรือนและการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ตั้งแต่การเก็บฝ้ายตากแดด การอ้วฝ้าย การตีตีฝ้าย เช้นฝ้าย และนำไปก๊วกเป็นเส้นด้ายและมาปั่นหลอดก่อนจะทอผ้าตามขั้นตอน ส่วนลายมัดหมี่นั้นก็เป็นลายผู้ไทดั้งเดิม เช่น ลายดอกพรม ลายพญานาค ลายดอกแก้ว ลายมะจับ ลายต้นสน และลายดอกพิบูล เป็นต้น ลายที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือ ลายดอกพรม 3, 9

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าในปี 2559 เดิมมีสมาชิก 86 คน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 160 คน โดยโครงสร้างของกลุ่มประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขา และเหรัญญิก ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่การทำงาน คือ ประธานกลุ่มจะทำหน้าที่เรียกประชุมสมาชิกในกลุ่มเวลาที่มีการสั่งผลิตผ้าจากผ้าทอจำนวนมาก ซึ่งเลขาจะเป็นผู้ที่สั่งผ้าประดิษฐ์มาจากโรงงานแล้วนำมาเก็บไว้ที่กลุ่ม เส้นด้ายมัดหนึ่งจะมี 6 ปอย ราคา 90 บาท และชาวบ้านที่เป็นสมาชิกจะทำหน้าที่นำเอาผ้าไปมัดเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายพรม 3 พรม 5 พรม 7 และพรม 9 เมื่อมัดเสร็จแล้วจะนำไปย้อมสีคราม สีเปลือกไม้ จากนั้นเมื่อย้อมเสร็จแล้วจึงนำมาทอเป็นผืน มีผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าฝ้าย ซึ่งจะใช้เวลา 3 วัน ในการทอผ้า 1 ผืน และจำหน่ายออกไป เงินที่ได้ก็จะนำมาให้เหรัญญิกคำนวณต้นทุนรายรับ และกำไร แล้วแบ่งให้สมาชิกในกลุ่ม โดยผ้าขาวม้าจำหน่ายผืนละ 100 บาท ผ้ามัดหมี่ผืนละ 1,000 บาท จากการสอบถามปัญหาที่พบภายในกลุ่มจะพบว่ากลุ่มยังขาดแคลนแรงงานอยู่จำนวนมาก เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่

ภายในกลุ่มเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เจ็บปวดหลัง นั่งนานๆ ไม่ได้ และปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือผลิตภัณฑ์ยังไม่รูปแบบใหม่ๆ มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้ำกลุ่มเป้าหมายเดิม ลูกค้ำประจำ

3. ผลการศึกษาการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้เกิดความหลากหลายเพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชน ชาวบ้านและกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทพบว่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทมีปัญหา ดังนี้ คือ ผลิตภัณฑ์เป็นสีธรรมชาติ ไม่มี

ความหลากหลาย สีนํ้ามีให้เล็กน้อยชนิด รูปแบบไม่ทันสมัย และลูกค้ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมๆ จากปัญหาที่พบนี้จึงนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท

รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทยังไม่มีความหลากหลาย ด้วยคุณสมบัติของผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทที่มีเอกลักษณ์ในตัวผืนผ้าและลายผ้า คือลายดอกพรม สีธรรมชาติที่เป็นสีคราม ซึ่งเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของการแต่งกายของชาวผู้ไทที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคว่าสีธรรมชาติจะไม่มีสารเคมีตกค้าง และเมื่อนำไปซักแล้วสีไม่ตก ซึ่งหากมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

พื้นเมืองผู้ไทให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จะทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้และเครื่องประดับ จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทที่ผ่านการพัฒนารูปแบบ ซึ่งลวดลายหลักคือ ลายดอกพรม มีรูปแบบของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ดังนี้ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ และเครื่องใช้ แบบผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ เป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่รักษาอัตลักษณ์ชาวผู้ไทที่ตรงกับความต้องการของตลาดกลุ่มเป้าหมายและผู้ผลิต ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ มีความทันสมัย สวยงาม สร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การทอผ้าพื้นเมืองผู้ไทเป็นภูมิปัญญาของชาวผู้ไทห้องแขง ด้วยกระบวนการ เทคนิคการทอ ตั้งแต่การมัดลาย การย้อม การทอ และตัดเย็บ ในอดีตชาวผู้ไททอผ้าเพื่อใช้สอยในครัวเรือน ปัจจุบันการทอผ้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สืบทอดผ่านกระบวนการทางครอบครัว ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทเมื่อก่อนใช้ผ้าฝ้าย แต่ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นผ้ามัดหมี่เพื่อให้ดูทันสมัยและสวยงามมากยิ่งขึ้น ซึ่งลายที่นิยมคือ ลายดอกพรม และเอกลักษณ์อยู่ที่สี โดยจะใช้สีกรมท่าลายขาวเท่านั้น เป็นสีธรรมชาติ สีคราม สีเปลือกไม้ ผู้วิจัยเห็นว่า ความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทห้องแขงนั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชาวผู้ไทได้เป็นอย่างดี เป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และถือเป็นมรดกล้ำค่าทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจุบันการทอผ้าพื้นเมืองผู้ไทเพื่อใช้ในครัวเรือนน้อยลง จะมีการรวมกลุ่มกันผลิตผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทเป็นการรวมกลุ่มแบบวิสาหกิจชุมชนขึ้น กลุ่มมีปัญหาทางด้านแรงงาน และรูปแบบผลิตภัณฑ์ ในส่วนของแรงงานนั้น สมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุยังขาดแคลนแรงงานที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งการทอต้องเน้นคุณค่าทางจิตใจ มีวิธีการ และการพัฒนาลวดลายของผ้าทอให้เป็นที่ยอมรับ ในด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังพบปัญหาที่ว่ารูปแบบยังไม่ทันสมัย ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ ประโยชน์ใช้สอยสามารถใช้เป็นของฝาก ของที่ระลึกได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการรวมกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทนั้นมีปัญหาการผลิตเกือบทุกด้าน แต่จะพบปัญหามากในด้านแรงงาน ขาดแคลนแรงงานที่เป็นวัยรุ่น ว่างงาน เพราะส่วนใหญ่มีแต่ผู้สูงอายุ ซึ่งในการผลิตผ้าทอพื้นเมืองนั้น 1 ผืน ใช้เวลา 3 วัน และผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ปวดเอว ปวดขาและเข่า ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีแรงงานวัยรุ่นมากขึ้น แต่ยังคงขาดทักษะในการทอผ้า และในด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์พบปัญหาเรื่องความล้ำสมัย รูปแบบยังมีไม่หลากหลาย โดยต้องพัฒนารูปแบบตามความต้องการในการใช้สอย มีความทันสมัย ให้นั้นแนวคิดการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ทันสมัย ใช้ประโยชน์ได้จริง ตรงกับความต้องการของตลาดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยต้องรักษาภูมิปัญญา อัตลักษณ์วัฒนธรรมชาวผู้ไท

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทนั้นยังไม่มีหลากหลาย สินค้ามีให้เลือกน้อยชนิด รูปแบบไม่ทันสมัย และลูกค้ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมๆ ด้วยคุณสมบัติของผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทที่มีเอกลักษณ์ในตัวผืนผ้าและลายผ้า คือลายดอกพรม สีธรรมชาติที่เป็นสีคราม จึงเป็นข้อจำกัดในการเลือกซื้อของกลุ่มลูกค้า โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มลูกค้าประจำที่นิยมแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทให้มีความทันสมัย เป็นที่น่าสนใจ และยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่มีคุณค่า เพื่อให้เป็นทางเลือกที่หลากหลายสำหรับกลุ่มลูกค้า และสามารถขยายกลุ่มลูกค้าให้เพิ่มขึ้นได้

บทบาทขององค์กรหลัก 4 องค์กร (ศจค./อปท./ชุมชน/สถาบันวิชาการ) (อธิบายแยกรายองค์กร)

1. กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจหรือพัฒนาปรับปรุงธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการเพิ่มยอดขายและการเจริญเติบโตขยายธุรกิจได้ในอนาคต

2. กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาและเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ให้ประสบความสำเร็จ และสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานธุรกิจต่อไป

3. องค์กรบริหารส่วนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินการจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ มีการเชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรกับภาครัฐและเอกชน.

4. สถาบันได้องค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เพื่อนำความรู้ไปขยายต่อนักศึกษาหรือหน่วยงานทั่วไป เพื่อไปพัฒนาและส่งเสริมในด้านการนำไปใช้ประโยชน์และในการสร้างรายได้ของหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรม

1. ที่ตั้งหรือสถานที่ของ Research LAB ในชุมชน (ชุมชน/หมู่บ้าน) และการเชื่อมต่อผ่านทาง Research LAB (เช่น กลุ่ม/LINE/Mail/โทรศัพท์/ผู้ประสานงานกลาง)

1.1 องค์กรบริหารส่วนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ติดต่อผ่านทางผู้ประสานงานของ อบต.ห้องแซง โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่/LINE/Mail

1.2 กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ติดต่อผ่านหัวหน้ากลุ่มโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่/LINE

2. Research LAB จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2.1 แนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

3. หลักการที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา..... (ประเด็นที่ได้ทำวิจัย) ได้แก่ (สรุปประเด็นเงื่อนไข หรือตัวแปรอะไรบ้างที่นำไปสู่ความสำเร็จ พร้อมอธิบายความว่ามันทำงานอย่างไรถึงส่งผลให้เกิดความสำเร็จ)

3.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทให้มีความหลากหลาย สามารถขยายตลาดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้

3.2 การสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทให้สามารถพึ่งตนเองได้ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

ความเป็นพันธมิตรสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม University Engagement

1. ร่วมคิดร่วมทำแบบหุ้นส่วน (Partnership)

ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทความเป็นมาและภูมิปัญญาของกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท โดยการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม สมาชิกในกลุ่ม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 50 คน โดยการใช้การสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งบริบท

ข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ทันสมัย มีประโยชน์ใช้สอย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยได้จัดให้สมาชิกในกลุ่มพูดคุยและปรึกษากันในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองให้ทันสมัย เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้แก่กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตัวอย่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้

2. เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Mutual benefit)

สังคม : สมาชิกกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทเพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

เศรษฐกิจ : สมาชิกกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้รับการส่งเสริมการขายจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำบลห้องแซง และจากนโยบายการส่งเสริมของจังหวัด จึงทำให้มีผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมือง มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้น ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่กลุ่ม

มหาวิทยาลัย : งานวิจัยที่จัดทำขึ้นนี้มีความสอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัยคือเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น ถือเป็นงานบูรณาการงานวิจัยที่ได้นำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน

3. มีการใช้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Scholarship)

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้นอกจากความรู้ทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทแล้ว จากการสัมภาษณ์และสนทนาระหว่างกลุ่มทำให้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการคิดรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความทันสมัย มีอัตลักษณ์ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยและสมาชิกภายในกลุ่ม ระหว่างการลงมือปฏิบัตินั้นสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทได้นำความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดจากนักวิจัยนำมาช่วยกันวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

4. เกิดผลกระทบต่อสังคมที่ประเมินได้ (Social impact)

กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห่องแขง อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร ได้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเอกลักษณ์และความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ เห็นได้จากการวิเคราะห์การทำงานกลุ่มสมาชิกทุกคนได้ให้ความร่วมมือในการคิดเอกลักษณ์และรูปแบบของผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มีความทันสมัยและมีความน่าสนใจมากขึ้น จากการลงพื้นที่ทำงานวิจัยครั้งนี้จะสร้างรายได้และเป็นที่ยู่งัก มีโอกาสเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น มีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น ได้มีการจัดการที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห่องแขง อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่1พบว่า ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทนับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนในตำบลห่องแขง อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร ในอดีตชาวผู้ไททอผ้าเพื่อใช้สอยในครัวเรือน ปัจจุบันการทอผ้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สืบทอดผ่านกระบวนการทางครอบครัว มีการรวมกลุ่มผ้าทอเป็นวิสาหกิจชุมชนและส่งเสริมให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอาชีพและรายได้ของชุมชน แต่ในปัจจุบันการแต่งกายเป็นไปตามยุคสมัยนิยม จะแต่งกายแบบเดิมเฉพาะในโอกาสที่สำคัญ หรือในวันสำคัญทางประเพณี

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนการแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท

2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ศูนย์จำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง

3. ชุมชนควรและให้ความร่วมมือในการรวมกลุ่มส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทมีปัญหาทางด้านแรงงาน และรูปแบบผลิตภัณฑ์ ในส่วนของแรงงานนั้น สมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุยังขาดแคลนแรงงานที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งการทอนั้นต้องเน้นคุณค่าทางจิตใจ มีวิธีการ และการพัฒนาตลาดของผ้าทอให้เป็นที่ยอมรับ ในด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังพบปัญหาที่ว่ารูปแบบยังไม่ทันสมัย ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ มีประโยชน์ใช้สอย สามารถใช้เป็นของฝากของที่ระลึกได้

1. ชุมชนควรสร้างความเข้มแข็งในการจัดการกลุ่ม การหาแรงงาน พัฒนาทักษะแรงงานโดยให้มีการอบรมฝึกการทอผ้าให้กับแรงงานใหม่ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ
2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนด้านการสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การตลาด และการจำหน่าย

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไทนั้นยังไม่มีหลากหลาย สินค้ามีให้เลือกน้อยชนิด รูปแบบไม่ทันสมัย และลูกค้ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมๆ

1. ชุมชนควรสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด โดยรักษารฐานลูกค้าเก่าและสร้างฐานลูกค้าใหม่
2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มและเครือข่ายศึกษาความต้องการของตลาด ศึกษาผู้บริโภค และส่งเสริมการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร” ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้การสนับสนุนในการวิจัยในครั้งนี้ และความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไท ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือ และเป็นแรงใจตลอดมา พร้อมสถานที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ และที่จะลืมไม่ได้คือ ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองผู้ไททุกท่าน และเจ้าหน้าที่ส่วนราชการตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ที่เอื้อข้อมูลในการทำงานในครั้งนี้ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สละเวลาให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พร้อมทั้งครอบครัวและญาติพี่น้องของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในทุกด้านเสมอมา

ความดีและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่บิดาแม่ บิดา มารดา และ ขอมอบสักการะคุณแด่คุณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (เฉพาะที่อ้างอิงในบทความ)

จิราวรรณ จันทลา และคณะ (2554) รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2543). การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พูลลาภ ทิพชาติโยธิน. (2553). Value – Added Activities เพิ่มมูลค่าด้วยกิจกรรมเพิ่มมูลค่า. วันที่ค้นข้อมูล 8 ตุลาคม 2560, เข้าถึงจาก

http://www.exba.buu.ac.th/Research%202556/Research_Bangkok/Y-MBA%201/53721810/research.pdf

สุดาดวง เรืองรุจิระ. (2543). หลักการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ยงพลเทรดดิ้ง.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2548). วัฒนธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2542). รุฟองเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ : อีระพลมและไซเท็กซ์.